

PATATES HALKA ÇÜRÜKLÜĞÜ HASTALIĞI İLE MÜCADELE HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; patates halka çürüklüğü hastalığını oluşturan “clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus” un yeri ve yayılış alanlarının tespiti, mücadelesi ve yayılmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik patates halka çürüklüğü hastalığının sürveyi, tespit edilmesi, mücadelesi, yayılmasının engellenmesi ve eradike edilmesi hususlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

- 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 15 inci maddesine dayanılarak,
- Avrupa Birliğinin 4/10/1993 tarihli Patates Halka Çürüklüğünün Kontrolüne ilişkin 93/85/EEC sayılı Direktifine paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- Enstitü: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitü, istasyon ve kuruluşları,
- Müdürlük: Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerini,

ç) Patates halka çürüklüğü hastalığı: *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* etmeninin neden olduğu patates bitkisinde yetiştirme döneminin sonlarında ortaya çıkan, solgunluğun en alt yapraklarda başladığı, yapraklarda önce donuk açık yeşil, sonra grimsi yeşil renk ve rastgele beneklenme, sararma ve son olarak kahverengi nekrotik alanlar oluşturan, yumru yüzeyinde kenarları kırmızmsı kahverengi çatlaklar oluşturan ve yumrular enine kesildiğinde ise iletim demetleri boyunca krem-sarı renkli alanlar ve sıkıldığında krenimsi kokusuz bakteriyel akıntı görülen hastalığı,

d) Sürvey: Zirai mücadele ve karantina çalışmalarında yararlanılmak üzere; böcek, akar, nematod, yabancı ot ve parazit bitkiler, fungus, bakteri, virus ve mikoplazma gibi faydalı ve zararlı organizmaların bir yerde var olup olmadığını, var ise yayılış alanını ve yoğunluğunu tespit etmeyi,

- Zararlı organizma: Patates halka çürüklüğü hastalığını oluşturan *clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* etmenini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürveyler ve Sürvey Sonuçlarının Bildirimi

Sürveyler

MADDE 5 – (1) Zararlı organizmanın var olmadığını teyit etmek için yumrular ve uygun hallerde patates bitkileri üzerinde sistematik sürveyler yapılır. Yumrular söz konusu olduğunda; laboratuvar analizleri tercihen depolardaki partilerden alınan tohumluk patates ve diğer patates yumrularında, zararlı organizmanın varlığına ve tanısına yönelik olarak Ek-1’de verilen metotlar kullanılarak yapılır. Konu, uzmanlarınca yumrular kesilerek gözle kontrol edilebilir. Bitkiler söz konusu olduğunda ise sürveyler uygun metotlara göre yürütülür ve numuneler laboratuvar analizlerine tabi tutulur.

(2) Sürveylerde alınacak olan örnek miktarı, örnekleme yeri, örnek alma zamanı ve örnek alma şekli enstitüler tarafından bilimsel ve istatistiksel ilkeler ile zararlı organizmanın biyolojisi göz önüne alınarak belirlenir. Sürveyler müdürlük elemanlarınca yapılır.

Sürvey sonuçlarının bildirimi

MADDE 6 – (1) Sürvey sonuçları her yıl 20 Mayıs tarihinde Bakanlığa bildirilir.

(2) Patates bitkilerinde ve yumrularında veya hasat edilmiş, depolanmış ve pazarlanmış yumrularında hastalığın belirlenmesi veya şüpheli durum söz konusu olması durumunda, ayrıntılı bilgileri içerecek şekilde her yıl 20 Mayıs tarihi beklenmeksizin Bakanlığa bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tespit, Şüpheli Durumda Yapılması Gereken

İşlemler ve Bakanlığa Bildirim

Tespit

MADDE 7 – (1) Şüpheli vakaların bildirilmesi durumunda, Ek-1’in 1 inci maddesindeki koşullara göre ve Ek-1’de verilen yöntemlere göre laboratuvar testleri yapılır. Şüpheli durumun doğrulanması sürecinde Ek-2’nin 2 nci maddesinde belirtilen koşullara uyulur.

Şüpheli durumda yapılması gereken işlemler

MADDE 8 – (1) 7 nci maddede bahsedilen şüpheli durumun doğrulanması veya aksinin ispat edilmesi sürecinde, şüpheli durumun görüldüğü yerlerde;

a) Şüpheli hastalık tanısına yönelik görsel belirtiler görülmesi veya,

b) Ek-1’de tanımlanan immunofluorescence (IF) testi ya da diğer uygun testlerden birinden pozitif sonuç alınması durumunda, gerekli tedbirler alınır.

(2) Birinci fıkrada tanımlanan durumlarda Bakanlık tarafından;

a) Kendi kontrolü altında gerçekleşmediği sürece ve zararlı organizmanın yayılma riskinin olmadığı belirlenmedikçe, örneklerin alındığı tüm parti ve sevkiyatların nakli yasaklanır.

b) Şüpheli bulgunun kaynağı araştırılır.

c) Tahmini risk düzeyine göre zararlı organizmanın yayılmasının önlenmesi için uygun ilave koruyucu önlemler alınır. Bu önlemler, şüpheli bulguyla ilişkili olan yerlerdeki tüm patates bitki ve yumrularının naklinin resmi kontrollere tabi tutulmasını da içerir.

Bakanlığa bildirim

MADDE 9 – (1) Zararlı organizmanın tespit edilmesi ya da şüpheli bir durum olduğu takdirde Bakanlığa bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulaşmanın Kaynağı ve Sınırları

Bulaşmanın kaynağı ve sınırları

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmeliğe uygun olarak yumru, bitki veya bitki kısımlarından alınan bir örnekte zararlı organizmanın varlığı Ek-1’de verilen yöntemler uygulanarak gerçekleştirilen laboratuvar testleri ile doğrulandığında; Ek-3’teki koşullar çerçevesinde, bulaşmanın esas kaynağını ve derecesini belirlemek için aşağıda yer alan çalışmalar Bakanlık tarafından başlatılır.

a) Örneğin alındığı patates yumruları veya bitkileri, sevkiyat ve/veya parti, ayrıca makine, taşıt, gemi, depo veya bunların tertibatları ile bu gibi yerlerde bulunan paketleme materyali de dahil diğer eşyalar ve yine örneğin hasat edildiği tarlalar ve üretim yerleri de bulaşık olarak kabul edilir.

b) Hasat öncesi veya sonrası temas ya da bulaşık olarak belirlenmiş alanlar ile üretim bağlantısı yoluyla gerçekleşen muhtemel bir bulaşmanın derecesi Ek-3’ün 1 inci maddesinde yer alan esaslara uygun olarak tespit edilir.

c) Ek-3’ün 2 nci maddesinde yer alan esaslara uygun olarak, birinci fıkranın (a) bendinde yer alan bulaşmanın, (b) bendinde yer alan olası bulaşmanın ve zararlı organizmanın olası yayılışının bulunduğu bölgenin sınırları çizilir.

(2) Birinci fıkranın (a) bendinde belirlenen bulaşma ve (c) bendinde sınırları belirlenen bölgeye ait ayrıntılar, Ek-3’ün 3 üncü maddesinde yer alan esaslara göre Bakanlığa acilen bildirilir. Ek-3’ün 3 üncü maddesinde yer alan ilave bildirimler de Bakanlığa aynı zamanda yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eradikasyon, Kullanıma Sunma, Teknik Temizleme, Bulaşık Üretim

Alanlarında Yapılacak İşlemler, Patates Tohumluğu,

Bulundurma ve Nakil Yasağı

Eradikasyon

MADDE 11 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre bulaşık olarak saptanan yumru veya bitkilerin dikimi yapılmaz. Bunlar müdürlük elemanlarının imha edilir veya zararlı organizma için yayılma riski yaratmamak kaydıyla Ek-4’ün 1 inci maddesinde yer alan yöntemlerden birine tabi tutularak ortadan kaldırılır.

Kullanıma sunma

MADDE 12 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen muhtemelen bulaşık durumda bulunan patates yumruları ve bitkilerinin dikimi yapılmaz. Bunlar zararlı organizma için yayılma riski yaratmamak kaydıyla Ek-4’ün 2 nci maddesinde yer alan şekilde kullanıma sunulabilir veya satılabilir.

Teknik temizleme

MADDE 13 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen, zararlı organizma ile bulaşık veya muhtemel bulaşık olduğu belirlenen yerlerdeki makine, taşıt, gemi, depo veya bunların teçhizatı ile paketleme materyali dahil diğer materyal ya imha edilir ya da Ek-4’ün 3 üncü maddesine göre uygun bir metot kullanılarak dezenfekte edilir. Dezenfeksiyon sonrasında bu tür materyal bulaşık olarak addedilmez.

Bulaşık ve muhtemel bulaşık üretim alanlarında yapılacak işlemler

MADDE 14 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde tarif edilen sınırlar belirlendikten sonra, bu alanlarda 11, 12 ve 13 üncü maddelerine ilave olarak Ek-4’ün 4 üncü maddesinde belirtilen önlemler alınır. Zararlı organizmayla mücadele etmek amacıyla 11, 12 ve 13 üncü maddeleri ile bu maddede belirtilen hususlarla ilgili yapılan işlemler Bakanlığa bildirilir.

(2) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre bulaşık olarak belirlenen yumru veya bitkilerle klonal ilişkisi olan patates stokları da 7 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen testlere tabi tutulur. İlk enfeksiyon kaynağını ve muhtemel bulaşmanın genişliğini ve risk derecesini belirlemek amacıyla mümkün olduğunca çok yumru veya bitkide bu testler yapılır. Testlerin sonucunda, 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine göre daha ileri bulaşıklık ve muhtemel bulaşıklığın tespiti ile bölge sınırlarının belirlenmesi işlemi gerçekleştirilebilir. Zararlı organizma için yayılma riski yaratmamak kaydıyla bu stoklar, Ek-4’ün 2 nci

maddesinde yer alan şekilde kullanıma sunulabilir veya satılabilir.

Patates tohumluğu

MADDE 15 – (1) Tohumluk patatesler Ek-1’de yer alan test prosedürü uygulanarak zararlı organizmadan ari bulunmuş olmalı, sertifikasyon sonucu elde edilmiş hatlardan direkt üretilmiş olmalıdır.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen testler; bulaşıklı tohumluk patates üretimini etkilediği yerlerde başlangıç klonal seleksiyon bitkilerinde, diğer durumlarda ise başlangıç klonal seleksiyon bitkileri veya temel tohumluk veya önceki çoğaltım aşamalarındaki tohumluk numuneleri üzerinde gerçekleştirilir.

Bulundurma ve nakil yasağı

MADDE 16 – (1) *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* kültürlerinin bir yerden bir yere nakli, bulundurulması ve dağıtımı yasaktır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bakanlığın yetkisi

MADDE 17 – (1) Zararlı organizmanın yayılmasını engellemek ve mücadele etmek için gerektiğinde Bakanlık tarafından ilave tedbirler alınabilir. Bakanlık, çeşitli seleksiyonu çalışmalarında ve deneme veya bilimsel amaçlı getirilen materyal için bu Yönetmeliğin uygulanmasında istisna getirebilir.

İdari yaptırımlar

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 38 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

[Yönetmeliğin eklerini görmek için tıklayınız.](#)